

NÁZOROVÁ PUBLICISTIKA

Modul 6: Recenze

Tomáš Herman, březen/duben 2024

Co je a není recenze

- První pokusy od dětství
- Uživatelská recenze
- Kritická recenze
- Rozdíly v recenzích

Cíle a formáty recenze

- cílem je zhodnocení určitého prvku, tj. jeho obsahu, kvality, zpracování a celkové významnosti v rámci příslušného oboru
- Přístup: osobní x oborový x zákaznický/divácký
- Kvalitativní a kvantitativní složka
- Vždy je konkrétní, osobní a věcná
- Textová recenze s multimediálními formáty
- Videorecenze
- Podcast - recenze

Recenze: struktura

„Pokud chcete psát, musíte číst a dívat se.“

- Titulek
- Úvod: představení a zarámování (někdy se zaměřuje za shrnutí, tzv. perex)
- Info o autorovi a díle
- Hlavní text: hlavní teze textu, téma, perspektiva, pro koho kniha je
 - *Kontext: východiska, aktuální stav zkoumané problematiky/tématu*
 - *Jádro textu: obsah a struktura textu*
 - *Diskuze základních konceptů a argumentů*
 - *Kritika a dokazování (důležité je citovat)*
 - *Závěr, ideálně s pointou, jasný, bez kličkování*

Recenze: doporučený postup při psaní

- Příprava: studium o autorovi, předchozích jeho dílech, tématu
- Poznámky o díle při čtení/sledování/návštěvě
- Promyšlení struktury a argumentace
- Vytvoření základní osnovy – tzv. draft
- Psaní na podkladě draftu
- Chvilé odstupu – „fáze ticha“
- Verdikt – pointa (možnosti, formáty textové a grafické)
- Čtení, škrtnání, opravy
 - *„Bud'te kritičtí sami k sobě, sledujte vetchá místa vlastní argumentace, rozporujte svá tvrzení, vylučte nedůležitá poznámky, postavte argumenty znovu a silněji“*

Recenze: na co si dát pozor

- Ozvláštňující prvky
- Metafory
- Klišé (souvisí s metaforami): na bodě mrazu, ale ruku na srdce...
- Ich forma vs. autorský plurál
- Nadužívání odborných výrazů a cizích slov

Recenze: nejčastější chyby

- Předsudky k tématu, autorovi
- Píšeme bez přípravy
- Závěr nesouhlasí s argumenty
- Pocitová složka převládá nad argumentační
- Obecné odsudky bezkonkrétních důkazů (dobrá kamera, špatný výkon, neuchopitelné téma)
- Tzv. fauly („je obecně známo“, „všichni víme“, „politologové dokázali“, „je jen logické“, „je samozřejmě správné“) a především „já si myslím“
- Opakování slov a opakování argumentů a poznatků

Recenze – obory (praktický test)

- Recenze filmová/knižní/hudební
- Recenze výtvarného díla/výstavy/galerie
- Na co se zaměřit u každé z nich – praktický test

Zajímavé odkazy na články o recenzích

- <https://www.gorgona.eu/7-kroku-k-dobre-recenzi/>
- <https://www.alzbetapise.cz/2020/03/04/jak-napsat-recenzi/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=c57wrOFjwbM>
- <https://www.ctenarska-gramotnost.cz/medialni-vychova/mv-casopisy/recenze-1>
- https://neviditelnypes.lidovky.cz/scifi/literatura-jak-ne-psat-recenze.A071128_223651_p_scifi_pag
- <https://blog.martinus.cz/2013/03/o-recenzi>
- <https://www.i60.cz/clanek/detail/29452/literarni-koutek-c-5-jak-napsat-recenzi>
- <https://www.pilulka.cz/jak-spravne-napsat-recenzi>